

По-друге, новітня політика сільського розвитку Євросоюзу фокусується на реалізації таких завдань, як підвищення конкурентоспроможності аграрного та лісогосподарського секторів, поліпшення стану навколишнього середовища та сільських територій, забезпечення якості життя в сільській місцевості та диверсифікація сільської економіки. Досвід зазначених перетворень повинен стати корисним для побудови політики розвитку села в Україні та розробки концептуальних підходів щодо розв'язання його проблем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гладій М. В. *Національна сільськогосподарська палата України: сприяє розвитку, захищає інтереси, підтримує ініціативи* // *Економіка АПК*. – 2005. – № 6. – С. 3–5.

2. Закон України “Про державну підтримку сільського господарства України” від 24.06.2004 р., № 1877-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/1877-15>.

НАТАЛІЯ БІЛОВУС

АНТИМОНОПОЛЬНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Курс на європейську інтеграцію ставить перед Україною завдання здійснення глибоких економічних реформ, створення реально діючої ринкової економіки. Вирішення цього завдання тісно пов'язане із створенням конкурентного середовища, захисту інтересів суб'єктів господарювання та споживачів, підвищення конкурентоспроможності товаровиробника на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Особливе значення проблеми цивілізованого захисту конкуренції набирають у зв'язку із підписанням Україною Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом.

Окремі аспекти захисту конкуренції та здійснення антимонопольної політики знайшли відображення у працях багатьох вчених: С. Авдашева, З. Борисенко, В. Віскузі, Л. Головка, О. Костусєва, О. Кузьміна, В. Лагутіна, А. Мельник, Ю. Стадницького, Ф. Шерера та інших. Результати їх досліджень дають можливість отримати уявлення про сутність антимонопольної політики та особливості її здійснення в Україні та окремих країнах світу. Проте, у науковій літературі не достатньо приділена увага питанню підвищення ефективності антимонопольної політики України в сучасних умовах. Дане питання потребує більш ґрунтовного дослідження.

Конкуренція є найхарактернішою рисою ринкової економіки. Вона націлює діяльність виробника на задоволення попиту споживача, стимулює його до пошуку ефективних шляхів розвитку виробництва. Через конкуренцію здійснюються майже всі соціально-економічні процеси в світі. Сьогодні суспільство уже усвідомило, що добросовісну конкуренцію необхідно розвивати та захищати, бо саме вона забезпечує ефективний розподіл та використання ресурсів, а в результаті – добробут населення.

Добросовісна конкуренція не розвивається самостійно, вона вимагає відповідних заходів з боку держави, яка повинна підтримувати добросовісні її прояви та попереджати чи припиняти негативні наслідки. З цією метою формується антимонопольна політика.

Антимонопольна політика – це комплекс заходів, розроблених у багатьох країнах світу, спрямованих на припинення, попередження й обмеження діяльності, а також створення відповідного законодавства.

Під антимонопольною політикою розуміють також сукупність заходів, що спрямовані з однієї сторони на припинення зловживання монополюючим становищем (контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції), а з іншої – створення нових монополістичних об'єднань. Роль держави щодо здійснення даної політики є формування антимонопольного законодавства, яке б регулювало діяльність вже існуючих монополій, а також прийняття законів, які б не допускали антиконкурентних дій, а також передбачали відповідальність за недобросовісну конкуренцію.

В сучасних умовах зміст антимонопольної політики в Україні зводиться до захисту уже створеного конкурентного середовища, підвищення ефективності функціонування існуючих конкурентних відносин.

За нинішніх обставин антимонопольна політика України реалізується за допомогою:

- заходів для запровадження конкуренції в поки що монополізованих галузях економіки за рахунок зниження чи ліквідації існуючих бар'єрів вступу на відповідні ринки, створення умов для змін у структурі монополізованих галузей, державної підтримки інновацій, які можуть стимулювати появу нових товарів, що конкуруватимуть із товарами (послугами) монопольних утворень;

- регуляторних заходів в монополізованих галузях економіки з метою мінімізації експлуатуючої поведінки монополістів на конкурентні ринки, на споживачів їх товарів, послуг, в тому числі заходів цінового регулювання (принципів формування цін/тарифів), забезпечення гарантій доступу споживачів до товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій;

- формування специфічних нормативних вимог до ведення господарської діяльності суб'єктами природних монополій, зокрема, щодо принципів формування їхніх фондів оплати праці, умов здійснення амортизаційних відрахувань, ведення бухгалтерського обліку, закупівлі сировини, матеріалів тощо.

В умовах сучасної української економіки із значним рівнем монополізації існує необхідність підвищення ефективності діючої антимонопольної політики. Одним із напрямків є вивчення досвіду провідних країн світу щодо підтримки та розвитку конкуренції.

Певний досвід антимонопольної діяльності накопичений в економічно розвинутих країнах. Для боротьби з монополією, зловживаннями і нечесною діловою практикою в цих країнах прийнята ціла низка Антитрестівських законів. У ФРН, наприклад, Антитрестівське законодавство забороняє картельні та інші угоди, що створюються з метою обмеження конкуренції. Практика дотримання законів контролюється Федеральною картельною службою. Фірми, які займають провідні позиції на ринку, є об'єктом спеціального контролю для попередження зловживань і дискримінації.

Метою антимонопольної політики Німеччини є недопущення зловживань домінуючим становищем на ринку великими виробничими компаніями та заборона змов між сторонами, що ведуть до обмежень конкуренції, виробництва або ринкових можливостей. Дана політика базується на принципах максимального розширення сфери дії ринкового механізму і скорочення втручання в економіку. Основним законодавчим актом в цій сфері є Закон «Про відміну обмежень в конкуренції», контроль за виконанням вимог якого здійснюється Федеральною службою картелів.

Сучасна система антимонопольної політики Франції має на меті контроль за антиконкурентними угодами та зловживанням домінуючим становищем. Головним є твердження, що конкуренція не є самоціллю, вона є засобом регулювання економіки. Основним законом, який захищає конкуренцію Франції, є Закон «Про свободу цін і конкуренцію». Органами державного антимонопольного регулювання є Рада з конкуренції, що разом з Судом першої інстанції слідкує за дотриманням європейського законодавства, і Генеральна дирекція з конкуренції, яка представляє країну в європейських відомствах.

Головною метою антимонопольної політики більшості країн Європи є поліпшення якості продукції за рахунок широкого розвитку конкуренції. В Англії основними органами, які здійснюють антимонопольну політику, є Управління з дотримання правил торгівлі і Комісія з монополій і злиттів. Їх функції – здійснення загального нагляду. У поле їхнього зору можуть потрапляти компанії, що контролюють більше 25% ринку. Оскільки основною метою антимонопольної політики в Англії є стимулювання конкуренції, то прямі адміністративні методи (типу заборони процесів злиття) застосовуються в обмежених масштабах.

Європейська модель державного антимонопольного регулювання є складною багатогранною системою. Вона сформована у відповідності з вимогами розвитку ринкових відносин та поєднує в собі елементи антитрестовських засад розвинених європейських країн з міжнародним механізмом регулювання конкуренції Європейського Союзу. Головним принципом є максимальне розширення сфери дії ринкового механізму за рахунок недопущення або зменшення негативного впливу антиконкурентних угод і злиттів, зловживання домінуючим положенням і державною допомогою.

Враховуючи досвід провідних країн світу, українським законодавцем необхідно розробити заходи щодо вдосконалення антимонопольної політики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лайкова М. С. Антимонопольна політика України: її зміст та особливості реалізації // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2011 – № 10.

2. Мисліцька Н. С. Європейська модель державного антимонопольного регулювання // [електронний ресурс: http://www.rusnauka.com/33_NIEK_2008/Economics/37362.doc.htm].

ЗОРЯНА ГАВРИЛЮК

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Зі здобуттям Україною незалежності та відкриттям кордонів традиційні сімейні устої нашої держави зазнали значних змін. Ці зміни відбулися як у юридичній, так і в соціальній площині. Укладення шлюбів з іноземцями стає звичним явищем для нашої держави і не викликає подиву чи осуду суспільства. Якщо ж в європейських країнах існує чітко налагоджений механізм врегулювання інтернаціональних шлюбних та післяшлюбних відносин, то національні інституції знаходяться в процесі розвитку та вдосконалення. Запозичення та імплементація в національне законодавство кращих надбань світової та європейської спільноти у цій сфері, що відбувається шляхом приєднання до міжнародних багатосторонніх та двосторонніх договорів та Конвенцій, – запорука створення ефективної як правової, так і соціальної бази для подолання численних колізій у міжнародному приватному праві.

Врегулювання шлюбно-сімейних та супутніх з ними відносин має тривалу історію. Використовуючи надбання давньоримських юристів, сучасна правова доктрина з метою забезпечення основних прав та свобод громадян розробила низку Конвенцій, що є актуальними для загальносвітової спільноти. Ними стали як основоположні Конвенції ООН, так і Гаазькі конвенції минулого століття. Проте формування регіональних міждержавних формувань, яким, власне, і є Європейський Союз, потребує втілення в життя нових правових форм, що врегулювали б відносини у галузі сімейних відносин з урахуванням національних та самобутніх надбань регіону в середині останнього, а й з громадянами - вихідцями з держав, що не входять до складу об'єднання. У цій площині право країн ЄС відображає потреби не лише власного населення [8], а й членів інших суспільств. Національні нормотворчі процедури, підпорядковуючись ієрархії міжсвітового та європейського законодавств, укладають власні правові доктрини, що є максимально наближеними до права міжнародного та національних надбань права власного.

Розвиток шлюбно-сімейних відносин в Україні залежить від соціально-економічних змін, демографічних та міграційних процесів, що в ній відбуваються [2]. Саме такими змінами можна охарактеризувати змінну кількість шлюбів, що укладаються на території України за певний проміжок часу. Із зростанням економічного рівня в країні кількість шлюбів збільшується і навпаки. Це ж можна сказати і про кількісну складову розлучень. Сьогодні в Україні, як і в інших країнах Євросоюзу, можна спостерігати зростання кількості незареєстрованих шлюбів. Зокрема за даними Всеукраїнського перепису населення кількість молодих пар, що формують сімейну структуру без реєстрації шлюбу з 2001 року зростає. За